ИНСТРУКЦИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МОДЕЛА НА „КРЪГА“ В УЧИЛИЩЕ

(Адаптация на модела на проф. Хауърд Зер за българското училище от д-р Мариана Митова)

„Кръгът“ се прилага по всякакъв повод и случай когато в паралелката/училището има възникнал проблем. Например: при казус с предложение за санкциониране на съученик от Педагогическия съвет. В „Кръга“ ние не търсим кого да виним, а как да разберем истината и да възстановим доверието. „Кръгът“ ни помага да говорим честно и да намерим общо решение, стъпвайки на **Трите основни стълба на възстановителни практики (възстановителното правосъдие по Хауърд Зер) и неговите:**

1.Вреди и нужди: Фокус върху поправяне на нанесената вреда и задоволяване нуждите на засегнатите.

2.Задължения: Поемане на лична отговорност от страна на извършителя за действията си.

3.Въвлеченост (Участие): Активно участие на всички засегнати (жертва, извършител и общност / паралелка / училище / общество / институции и др.) в намирането на решение.

1. Подготовка и правила на „Кръга“:

- ✓ **Наредете се в кръг:** Наредете столовете си така, че между вас да няма маси или чинове. Всеки трябва да вижда останалите като равни. Дори учителя, директора или друг възрастен в „Кръга“ е равнопоставен с учениците.
- ✓ **Предмет за говорене (Talking Piece):** Изберете специален предмет за паралелката. Това е говорещия предмет. Говори САМО този, у когото е предметът. Всички останали го слушат с уважение и без да го прекъсват.
- ✓ **Право на мълчание:** Ако не сте готови да говорите, можете просто да предадете предмета на следващия, без никой да Ви съди.
- ✓ **Конфиденциалност:** Всичко, споделено в „Кръга“, остава между вас.

2. Ролята на Фасилитатора (Класния ръководител или избран съученик, допустим е и ротационен принцип по различни теми):

- **Фасилитаторът НЕ е съдия и НЕ е медиатор, а е „пазител“ (Keeper) на „Кръга“ и процеса.** Той пази правилата и води процеса (сесията). Открива я и закрива със специални думи за повода. Сесиите се продължават до вземане на решение и положителен резултат.
- **Етимология и значение:** Думата произлиза от латинския корен *facilis* (лесен, достъпен) през френското *faciliter* и английското *facilitator*, като означава „улеснител“, „подпомагащ“ или човек, който прави даден процес по-лесен, гладък и градивен, без да го налага или диктува.
- За разлика от строгия медиатор, фасилитаторът има право да сподели своя лична история или преживяване, за да помогне на паралелката да се отвори за информално (индивидуално, личностно) общуване.
- Той дава думата чрез предмета и задава подпомагащи въпроси, които водят към решение. Въпросите при насилие и агресия се задават от жертвата, когато е готова да говори. Тя има право да знае: „Защо?“. Пример: „Защо точно на мен?“, „Защо така постъпи/ха с мен?“ и др. Извършителят не само отговаря, но и разказва своята история: Защо и кога станах такъв? Тези срещи са доброволни.

3. Стъпки за решаване на проблема (Санкция или конфликт):

Всички участници отговарят на следните 4 въпроса, докато предметът обикаля Кръга:

1. **Какво се случи?** Всеки разказва своята гледна точка, без да обижда.
2. **Как това засегна теб и цялата паралелка?** Споделяне на чувства, притеснения и последици. А сега накъде?
3. **Какво е нужно, за да поправим щетата?** Как ученикът може да поеме отговорност и какво му е нужно от паралелката.
4. **Какво решение предлагаме?** Класът формулира общо предложение до Педагогическия съвет или учителите за подкрепа и промяна, вместо просто санкция. Избира пряко подкрепящи съученици. Подкрепата е от цялата паралелка, за да се защити личността и достойнството на сгрешилия без отхвърляне и стигматизиране.